

## Az államháztartás reformjáról

Szünete: követően az elnök, Jakab Róbertné ismét: Békesi Lászlónak adta meg a szót, hogy a miniszter tartsa meg expozéját az államháztartás reformkonceptiójáról. A pénzügyminiszter bevezetésekként elmondta: a több min: egy évtizede felbukkant válságtünetek: napjainkra széles körű gazdasági válsággá mélyültek. Az államháztartás és benne a költségvetés, valamint a gazdasági, általános állapota között szoros az összefüggés — mondotta. Az államháztartás és a költségvetés pozíciói tükrözik a gazdaság helyzetét, ugyanakkor az állam gazdaságkodása, szerepvállalása közvetlenül is hat az egész gazdaság állapotára.

Az államháztartás a nemzeti jövedelem több mint 65 százalékát, a bruttó nemzeti termék csaknem 60 százalékát centralizálja és osztja el újra. Ez a magas jövedelemátosztásosítás kifejezésre juttatja az állam széles körű beavatkozását a gazdaságba, a rendkívül szerteágazó állami kötelezettségvállalásokat, a magas állami kiadásokat, az állam túlköltesését. A jövedelemcentralizáció nagyrészt az adóprás erőteljes működtetésével valósul meg.

Egy másik ok: az államháztartás és benne a költségvetés keresztlátás az ország gazdasági teljesítményeihez, a termelői körök színvonalához viszonyítva erőteljes túlelosztás valósul meg. Rendkívül magas az állami kötelezettségek, állami feladatok tömege, és torz az állami kiadások szerkezete. Ebben az évben a magyar államháztartás költségeinek mintegy 20 százaléka a különböző célú vállalati támogatás. A védelem és fegyveres erők, valamint az igazgatás- és igazságszolgáltatás működtetése csaknem 100 milliárd forintba kerül, s az állam-

háztartás 10 százalékát emésztí fel.

Az ülésszak: előkészítő bizottsági vitában többen felvetették: — mondotta a miniszter —, hogy a koncepció nem számításokon, prognózisokon, hanem elméleti megközelítéssel alapul. Ezzel szemben: a gazdasági szintű makroszámításokat elvégezték, a részletes számítások — egy-egy konkrét terület modellezésével intenzíven folynak.

Az egész államháztartási reformkonceptió vezérgondolata: csökkenteni a gazdaságban a jövedelemelosztást és —újraelosztást. El kell érni, hogy az államháztartás az elkövetkezendő három esztendőben a megtermelt nemzeti jövedelem 15–20 százalékát kisebb hányadát központosítsa és ossza el újra.

Az államháztartási reform megvalósítása elképzelhetetlen új elosztáspolitikai érvényesítés, végrehajtása nélkül. Az elkövetkezendő években el kell érni, hogy a munkajövedelmek védelmét, majd fokozatos növelését. Ehhez kapcsolódóan a bérreformról is szolt néhány szót a pénzügyminiszter.

Ennek legfontosabb eleme a bérigazgatás teljes liberalizálása a versenyszférában, a vállalatoknál, vállalkozásoknál és szövetkezeteknél. Ez annyit jelent, hogy a munkabérek színvonalát és tömegét nem adminisztratív, központi szabályok, fiskális eszközök, büntetőadók szabályozzák, hanem a piac értéktétele, valamint a munkáltatók és munkavállalók egymás közötti megállapodása. Az állam közvetlenül nem avatkozik be a versenyszféra béreinek alakításába. A miniszter cél szerűen tartotta már a jövő esztendőit megvalósítani — a bérnövekményt terhelő, még meglevő adó megszüntetésével — a teljes bérliberalizálást. A

bér tehát valódi költségtervezővé válik, amit éppúgy meg kell fizetni, mint például az anyagot, az energiát. A bérreform második eleme a költségvetési szerzők béreinek állami alakítása, ahol az államnak közvetlen bérpolitikát kell gyakorolnia.

Az államháztartási reformnak jelentős része a táncsi gazdaság reformja. A végcél itt is világos: a helyi tanácsok szerepét és gazdasági önállóságát kell erősíteni, hogy valódi önkormányzatokká válhassanak.

Az államháztartás reformja gyorsan változó magyar valóságunk egyik legjelentősebb vállalkozása — mondotta végül Békesi László. — Eredményes megvalósításán nem kevesebb múlik, mint a gazdaság egészséges fejlődése, egy hatékonyan működő piac kibontakoztatása, a gazdasági teljesítmények és az állami kiadások összhangjának megteremtése, s egy reménybeli gazdasági fejlődés talaján nyugvó jóléti állam gazdaságkodási rendjének megteremtése. A kormány nevében kérte a képviselőket, hogy vitáikkal, ajánlásaikkal tüzzék ki a további munka fő irányait, erősítsék meg vagy segítsék helyes irányba terelni a kormány szakmai munkáját.

A vitában felszólalt Puskas Sándor, a terv- és költségvetési bizottság elnöke, Balogh László (Pest megye), Hámori Csaba (országos lista) és Deák Géza (Hajdú-Bihar megye).

Ezzel véget ért az Országgyűlés soros ülésének első napja, amelyen Szűcs Mátyás, Horváth Lajos és Jakab Róbertné felváltva elnökölt. Az ülés szak szedán az államháztartási reform koncepciójáról és az 1989. évi feladatokról szóló előterjesztés vitájával folytatódik.

## Ki védje a Fűvészkertet?

Fűvészkertbeli sétáimon soha meg nem fordult a fejemben, hogy mindaz a természetadta kincs, ami itt városi embernek oly gyönyörűséget ad, védtelen. A tanácskozássra szólító meghívó olvastán így hát meglepődtem. A Csongrád megyei környezet- és természetvédelmi bizottság tegnapi, keddi ülésén ugyanis az újszegedi botanikus kert védelme nyilvánításának mérlegelése szerepelt a napirenden.

Nem álltam hát, hogy meg ne kérdezzem: mi végre csak most lett fontos a rendkívüli botanikai értékű gyűjteménynek védőbiztosítása. A Fűvészkert vezetője nevében Bódogkői György egyetemi docens mondotta: évek óta kilincselnek a Fűvészkert védelme nyilvánításáért — mégpedig országos védettséget — az illetékes minisztériumban. Elédig csak kitérő válaszokat kaptak. A minisztérium közelmúltban érkezett levelében viszont már ez áll: a Csongrád Megyei Tanács mezőgazdasági és élelmiszer osztálya vizsgálja meg a Fűvészkert védelme nyilvánításának lehetőségét, és a helyi jelentőségű természetvédelmi területté tételét. Indoklás nincs. A levél arról nem szól, miért nem adnak országos védettséget Magyarországon legnagyobb fűvészkertjének.

Van ugyanis különbség a helyi és országos védtség között. Ez utóbbi esetében

ugyanis szigorúbb védelmi szabályok érvényesíthetők, a hatósági jogosítványok az illetékes minisztérium kezében vannak — és ami a legfőbb — országos védtség esetén a központi kasszából — a mostaninál lényegesen több — anyagi támogatásban részesíthetők. Gyanítható hát, hogy a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium finanszírozási okok, magyarázatok miatt ódzkodik megadni a fűvészkertnek az országos védelmi címet.

A bizottság tagjai között nem volt vita arról, indokolt-e, avagy sem a védetté nyilvánítás. Ez nem lehet kérdés egy olyan pártatlan szépségű botanikus kert esetében, amelyben 5120 növényfaj található, s ahol európai szempontból is figyelemre méltó a nagykaktusz-állomány, és amelynek területén a szecsuanai ősfenyő legnagyobb európai példánya is ott pompázik.

S nem csak a ritkaságok okán, hanem nyugalmat adó, pártatlan szépsége miatt is óvni kell az egyre gyakoribb vandál pusztításoktól, a gyűjtőgépek fosztogatásaitól, a mai ember természetromboló hajlamától. A védelem nem jelenti persze a gyönyörködni vágyók kizárását, de előírja a látogatási időt és rendet, valamint jogot ad a rongálók, az itt található természeti kincseket károsítók bírságolására.

A Csongrád megyei kör-

nyezet- és természetvédelmi bizottság javasolja hát Csongrád megye tanácsának a Fűvészkert helyi védetté nyilvánítását. A Fűvészkert vezetősége pedig addig harcol, míg meg nem szerzi az országos védettséget.

A bizottsági ülés napirendjén még két tájékoztató hangzott el. Major Tibor megbízott igazgatóhelyettes az Atikövizig környezetvédelmi működési tapasztalatairól, Zsiga Attila a Kiss Ferenc Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesület munkájáról számolt be. Ez utóbbi tájékoztatóból megtudtuk, hogy az egyesület — januártól március végéig — műszeres méréseket végzett városunkban a levegő szén-monoxid-tartalmának kimutatására. Az eredmény: határértéken felüli adatokat nem regisztráltak. (Csak zárójelben jegyezzük meg: 1973-ban módosították, pontosabban emelték ezt az értéktartást.)

Major Tibor ezzel kapcsolatban ellenérzésnek adott hangot. Mondván: az egyesület birtokában levő mérőműszerecskével nem lehet megoldani a szmogproblémát. A szén-monoxid-mérésekhez igen komoly műszerre, és megfelelő mérési rendszerre van szükség. Ez azonban sem a Csongrád Megyei Kórálnak, sem más környezetvédelemért felelős helyi intézménynek nem áll a rendelkezésére. K. K.

## Indul a Tiszavirág...

Úgy látszik, most már visszavonhatatlanul megérkezett Szegedre a nyár! A diákoknak már hamarabb elkezdődött, mert — amint Tóth Antal, a vízművek hajózási felelőse elmondta — a ballagások után, az érettségi szünet táján egyre-másra érkeztek a városba a kirándulócsoporthoz, az ország minden tájáról. Hamar itt voltak, nem hagyták ki a sétahajózást sem; az elmúlt időszakban 840 sétahajó ellenértékét fizették be a vízművek kasszájába, s körülbelül hasonló lehetett az előre megrendelt jegyek mennyisége is. És, hogy hol lehetett lekötni a jegyeket? A vízművállalat Anna Tours nevű utazási irodájában. A megrendelések hozzájuk, a gőzfűtő épületében levő, a legmodernebb híradástechnikai eszközökkel felszerelt irodába futnak be, ahol egyébként már az egész utatáztásszervezés számítógépre vitelével kísérleteznek.

Az egyórás hajóutak vonala két nevezetes hely, a Boszorkánysziget és a Maros-tó között húzódik. A Szőke Tiszától induló, megteremtett Odessza motoros, vagy a 28 személyt befogadó, légies Tiszavirág lemege a Boszorkányszigetig, ott kecses ívben szembefordul az árral, fölülzik a Maros-

torkolatához — onnét pedig „visszacsorog” a kikötőbe. Igen, még mindig ez a két habbheh, kedves sétahajó végzi a kirándulók fuvarozását; a vízművek ugyan 8 millióért újabb hajót is be akart állítani, ez azonban pénzühiány miatt egyelőre elmaradt. Hangosbeszélő mondja be a szezonban az indulás időpontját — össze is gyűlik az utaslétszám hibátlanul, napszemüvegben, fűtőruhában, szatyorral. Igazi a nyaralás-hangulat!... Egyébként, ha van rá igény, a partfürdőről is indul a hajó — nem kötelező fölültenül a Szőke Tiszánál várakoznia.

Persze, nemcsak egyórás, de egész napos túrákra is mennek a hajók... A kirándulókat szintén az Anna Tours szervezi. A csoportok, vállalatok előre bejelentik igényeiket — a hajó pedig ott és akkor áll meg, ahol az utazók akarják. Ki lehet szállni akárhol a partra strandolni, fürdőzni, bográcsost főzni, vendéglőbe menni, várost nézni... A nyugátnémet vendégek évente négyszer-öt-ször kerékpártúrát szerveznek e tájra, végállomásuk a mindsenti komp. Odáig fölmege a hajó, s behozza őket Szegedre.

A vízbúszokról nem szoltunk, ezek szerint már

nincs a két part közt átkelő közlekedés? Pár éve még volt, de mára megszűnt. Nem csoda: a be- s kiszállítás több időt vett igénybe, mint maga az átkelés. És mennyit adna a szegedi egy átkelésért? Legföljebb, ha pár forintot; a várakozási időt nem lenne hajlandó kifizetni... Ha vízbúsz nem is jár a Tiszán — lakóhajók azért vannak. Már májusban megérkeztek az első vendégek; főleg vidékiek veszik igénybe ezt a szolgáltatást, szegediek meghívott rokonai. A Szőke Tiszán zene szol, fény száll hajnalig, s a bárban szórakozók közt ott vannak a hajózálló vendégei is.

Es hogy mennyi személyzet igényelnek ezek a hajók? Egy-egy matrót, hajóvezetőt. Van aztán ruhátáros, s kisegítő diákok is dolgoznak itt, akik a nyári vakáció idejére vállalkoztak munkát — mondta Tóth Antal. Egymást váltja a személyzet, reggel 6-tól délután 1-ig, illetve 1-től este 8-ig. Munka van elég, még telen is, amikor fölújítják, karbantartják az új medencés kikötőbe vontatott hajókat. Ez tölti ki az egész telet, kora tavaszt... Aztán eljön a május, a nyitás — voltaképpen ekkor kezdődik a Tiszán a szegedi nyár. Farkas Csaba

### Az asztal két oldalán: MSZMP—ellenzék

## Az együttműködés lehetőségei

Szeged közéletének mielőbbi, teljes körű demokratizálása a szándéka mindkét félnek: az MSZMP Szeged Városi Bizottsága, valamint a Szegedi Ellenzéki Kerekasztal tárgyalócsoporthainak. Ezért kezdődhetek meg tegnap délután tárgyalásaik, amelyeknek célja: elősegíteni a város közéletének tisztaságát, a politikai szervezetek esélyegyenlőségét, a helyi társadalmi közmegegyezést.

Az előzetes megállapodás értelmében, a tegnapi első plenáris ülést az MSZMP 10 tagú tárgyalóküldöttségének titkára, Gyenesey Edina vezette. Öt politikai párt, illetve szervezet nevében ugyancsak tiztagú küldöttség képviselte a Szegedi Ellenzéki Kerekasztalt. Megállapodtak a tárgyalási szabályokban, és szerkesztőbizottságot jelöltek ki, amelynek tagjai dokumentumban rögzítik majd a tárgyaláscsoportot forgatókönyvét. Mint kiderült a maratónira sikerült, első plenáris ülésen, már e forgatókönyv összeállítását sem könnyű, bár mindkét fél írásban és előzetesen javasolt tárgyalási témákat.

A pártok vagyoni helyzetéről és működésük anyagi feltételeiről a következő elveket szögezte le az ellenzék képviselője: a tisztességes politizálásra a nyilvánosság ad garanciát: az ellenzék az MSZMP vagyónak társadalmasítását kívánja; a nyilvánosság előtti műltfeltárás fontos része tisztázni, milyen kezelésben van a történelmi pártok egykori vagyona; a vagyoni helyzetről való elszámolás minden kulturált politikai pártnak jellemzője; lehetőség szerint esélyegyenlőséget kell biztosítani már a párttörvény megszületése előtt a választásokra készülő pártoknak. Mivel a másik fél ezekkel az elvekkkel egyetért.

tett, két napon belül létrehozandó, három-három, összesen hattfős szakértői bizottság dolgozik majd a fontú témák részletein, és gyakorlati teendőkre tesz javaslatot.

Mivel „a részvény fontosabb vagyon, mint a luxusvilla” (a megfogalmazás József Attiláé), élénk vita bontakozott ki a tárgyaláscsoport második javasolt témájáról, a helyi tömegkommunikációról. Az ellenzék részletes kimutatásokat kért a helyi pártok (Délmagyarország) helyzetéről, és javasolta szakértői bizottság létrehozását abból a célból, hogy a szegedi napilap „semleges” városi lapá alakulásának tervezetét kidolgozza. Az ugyancsak hat-tagú szakértői bizottság feladata lesz az is, hogy elvi nyilatkozatot készítsen elő egyéb szegedi tömegkommunikációs fórumok működésének javasolt elveiről. A tárgyalófelek már tegnap megállapodtak abban az elvben, hogy a július 22-i időközi választásokon induló képviselőjelöltek azonos bemutatkozási lehetőséget kapjanak a sajtóban.

Az MSZMP küldöttsége tett javaslatot a harmadik témában: a választásoknak a választójogi és egyéb jogszabályokban nem rendezett kérdései. Minthogy az a szótanál helyzet állt elő, hogy a régi választójogi törvény szerint, de új politikai hely-

zetben választunk, a felek megállapodtak egy egyeztető bizottság létrehozásában, amely 24 órán belül megalkalul abból a célból, hogy véleményezze a népfőnt választási elnöksége által elbírálendő ügyeket. A választójogi törvény elkészülté előtt a tárgyalófelek nem kívánnak más, a választásokkal kapcsolatos kérdésekről tárgyalni; a törvény hatályba lépése után azonban közösen felülvizsgálják a helyi választási körzetek területi beosztását. (Tanulmányos vitára adott okot az a javaslat, miszerint a tárgyalási dokumentum záradékába bele kellene foglalni: a választások során a másik fél jelöltjének személyét nem, kizárólag politikai nézeteit lehet bírálni. Végül elfogadtatták: nem lehet felelősséget vállalni a pártok minden egyes tagjának személyes magatartásáért.)

A munkahelyek és a fegyveres testületek depolitizálása címen összefoglalható tárgyalási témát a soron következő, két hét múlva tartandó plenáris ülésre utalták. Addigra kölcsönösen kimutatások készülnek a munkahelyeken működő pártszervezetekről, a függetlenített tisztviselőkről stb. A további három témakör (az együttműködés lehetőségei a választásokig; magyar—román kérdés Szegeden; Szeged '56-os mártírjai) későbbi meg tárgyalásának módjáról lapzártán után döntöttek. A szegedi kétoldali tárgyalások megindulásáról és a tegnapi, első ülés eredményéről holnap hoznak nyilvánosságra közös dokumentumot.

S. E.

## Oktatás, egészségügy, fejlesztés

Tegnap, kedden délután tartotta ülését: Bordány, Deszl: és Kúbekháza tanács-testülete.

Deszken Bánfi József, az általános művelődési központ igazgatója, az alsó fokú oktatással kapcsolatban fiatalok tantesztületeiről, s a tanításhoz szükséges kiegészítő tárgyi feltételekről számoltatott be. Bordányban a művelődési házban Balogh Jánosné vb-titkár a feladatok szociálpolitikai feladatait, azok: végrehajtását ismertette. Min: minden tanács, a bordányi is kívált az idősekre figyel, de keresik a megoldást, a nagycsaládok, a fiatalok gondjainak: enyhítésére. A tanács tagjainak: bemutatkozott az a három pályázó is, akik a megüresedett kör-

### Tanácsülés Bordányban, Deszken, Kúbekházán

zetorvosi állásra jelentkeztek, és élvezik: a szakhatóság; javaslatát. A testület várhatóan július 4-én dönt a kinevezésben.

Állandósi feladat: a kúbekházi tanácsnak a belvízelvezetés, s szilárd burkolatú útpítés. 1,6 millió forintból fölújították: a napközi otthonos iskolát. Tavaly augusztusban adták át az: öregel: otthonát, amelyben 18-22 nyugdíjasról gondoskodnak, további 20-22 idős egyedülállóét étkeztetésben részesítenek. Mindezekről a kúbeki tanács

tagjai hallhattak: az: első napirend: tárgyalásokor, amelyben persze: a gondolkat: is szóvá tették. Így például, hiába igényelné a falu 46 százaléka a vezetékes gáz bekötését, a magas költséggel sokan nem bírnak. Az ugyanis egy-egy családnál: körülbelül: 35 ezer forintjába kerülne. Arról, hogy a Tisza—Maros Szög: Tsz milyen jövőt, milyen megélhetést tud biztosítani a helyieknek, Molnár Imre, a tsz elnöke beszélt.

M. E.